

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

The Birth of Literature from the Spirit of War: Camus Sartre Saint-Exupéry and "The Little Prince" - 19201

Last update 14-08-2018

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: General & Compar. Literature

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Dr. Giddon Ticotsky

Coordinator Email: giddon.ticotsky@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: By appointment only

Teaching Staff:

Dr. Giddon Ticotsky

Course/Module description:

"כשהתחתים רועמים המוזות שותקות" - האמנם? לספרות ולמלחמה דווקא קשר הדוק. שירת דבורה, האיליאדה של הומרוס או הרומן 'מלחמה ושלו' מאת טולסטוי לא היו באים לעולם אלמלא הקרבות שהם מתארים; וגם אותה אמירה נודעת על האמנות והמלחמה, "כשהתחתים רועמים" וגו', מקורה בעצם בספרות - במחזה מאת מחבר הקומדיות היווני הקדום מֶנְדְרוֹס. בשיעור זה נבחן את השפעתה של מלחמת העולם השנייה על הספרות הצרפתית. שלושה יוצרים מרכזיים יעמדו במרכז דיונינו: אלבר קאמי, ז'ן-פול סארטר ואנטואן דה סנט-אקזופרי, מחבר 'הנסיך הקטן'. לצדם נדבר גם על יוצרות אחדות, בעיקר מרגריט דיראס ואיֵרֵן גְמִירוֹבְסְקִי. כל אחד ואחת מהם הושפע מן המלחמה וביקש לייצגה בדרך אחרת, כל אחד ואחת מהם ביקש להנחיל לקוראיו ולקוראותיו את מוסר ההשכל שלו מן הנוראה שבמלחמות המודרניות וכולם כאחד כתבו יצירות מופת. שלא היו נוצרות אלמלא המלחמה. בתוך כך נתוודע גם ל"מלחמת הסופרים": הקרע הנורא בין היוצרים הצרפתים שגלו ממולדתם ושתמכו בהתנגדות לגרמנית ובממשלת צרפת הגולה לבין אחיהם היוצרים שבחרו לשתף פעולה עם ממשלת וישי והנאצים ושנתרו בצרפת הכבושה. תקופה אפלה זו בחיי צרפת והעולם היא שהולידה את החיבורים המוסריים הגדולים של השלושה, שביקשו להורות דרך לצרפתים ולאנושות כולה בתוך חשכת הימים.

Course/Module aims:

היכרות עם יצירותיהם של אלבר קאמי, ז'ן-פול סארטר, אנטואן דה סנט-אקזופרי, מרגריט דיראס ואיֵרֵן גְמִירוֹבְסְקִי; התוודעות להשפעת מלחמת העולם השנייה על תרבות המערב; בחינת הקשר בין ההיסטוריה לבין ייצוגה בספרות.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

לפרש יצירת ספרות בהקשריה ההיסטוריים והתרבותיים הרחבים; להבין לעומק את יחסי הגומלין המתקיימים בין היוצר לבין זמנו ומקומו.

Attendance requirements(%):

90

Teaching arrangement and method of instruction: הרצאות ודיונים בכיתה

Course/Module Content:

(הסדר ייקבע בהמשך): ספרות ומלחמה, ספרות והיסטוריה, ספרות ופוליטיקה; ספרות מלחמת העולם הראשונה והפציפזם; מונוגרפיה של אלבר קאמי, ז'ן-פול סארטר ואנטואן דה סנט-אקזופרי; האבסורד, אקזיסטנציאליזם והומניזם; 'המלחמה המדומה' ו'המפלה'; ספרות ילדים כ"מרחב מוגן";

"ספרות מגויסת" או "מעורבת"; יחסם של אינטלקטואלים אירופים לשואה; הספרות והחיים.

Required Reading:

(במהלך השיעור תימסרנה הפניות לקריאה ממוקדת בספרים הבאים):
אנטואן דה סנט־אקזופרי, 'הנסיך הקטן', בתרגום אילנה המרמן, עם עובד, 1994.
הנ"ל, 'טייס קרב | מכתב לבן־ערובה', ספרית פועלים, בתרגום גדעון טיקוצקי, ספרית פועלים, 2009.
הנ"ל, 'טיסת לילה | אדמת אנוש', בתרגום משה מרון, ספרית פועלים, 2012.
אלבר קאמי, 'המיתוס של סזיפוס: מסה על האבסורד', בתרגום צבי ארד, עם עובד, 1979.
הנ"ל, 'מכתבים לידיד גרמני' בתרגום עדינה קפלן, אחרית דבר: דוד אוחנה, כרמל, 1997.
הנ"ל, 'הדבר', בתרגום אילנה המרמן, עם עובד, 2001.
הנ"ל, 'הזר', בתרגום אילנה המרמן, עם עובד, 2004.
הנ"ל, 'הזמן הזה' בתרגום שושנה כרם, כרמל, שלושה כרכים, 2013-2015.
ז'אן-פול סארטר, 'הרהורים בשאלה היהודית' תרגום, הארות ואחרית דבר: מנחם בריןקר, ספרית פועלים, 1978.
הנ"ל, 'דרכי החירות' - גיל התבונה, 'ארכה', 'מוות בלב', מצרפתית: יונת סנד, ספרית פועלים, שלושה כרכים, 1978-1984.
הנ"ל, 'מתים ללא קבורה' (מחזה), מצרפתית: עדה בן-נחום, מרכז ישראלי לדרמה ליד בית צבי, 1989.
הנ"ל, 'מחברות המלחמה המדומה: נובמבר 1939 - מארס 1940', מצרפתית: מרים טבעון, ייעוץ מדעי: מנחם בריןקר, זמורה-ביתן, 1995.
הנ"ל, 'האקזיסטנציאליזם הוא הומניזם', תרגום מצרפתית, ערך והוסיף אחרית דבר: עירן דורפמן, כרמל, 2014.
מרגריט דיראס, 'מחברות המלחמה', תרגום מצרפתית: חגית בת-עדה, כתר, 2010.
איךן גמירובסקי, 'סוויטה צרפתית', תרגום מצרפתית: ניר רצ'קובסקי, כתר, 2006.

Additional Reading Material:

Gisèle Sapiro, 'La guerre des écrivains: 1940-1953', Paris: Fayard, 1999.
Stacy Schiff, 'Saint-Exupéry: A Biography', New York: Henry Holt, 2006.
יעקב גולומב, 'מבוא לפילוסופיות הקיום: אקזיסטנציאליזם', האוניברסיטה המשודרת, הוצאה לאור של משרד הביטחון, 1990.
מנחם בריןקר, 'ז'אן-פול סארטר: דרכי החירות - ספרות, פילוסופיה ופוליטיקה ביצירת סארטר', האוניברסיטה המשודרת, הוצאה לאור של משרד הביטחון, 1992.
אני כהן-סולל, 'סארטר: ביוגרפיה', מצרפתית: מיכה פרנקל, עריכה מדעית: מנחם בריןקר, דביר, 1996.
גדעון טיקוצקי, "'הנסיך הקטן" - שבעה פרקי מסע', הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1998.
רנה פוזננסקי, 'להיות יהודי בצרפת, 1939-1945', תרגום מצרפתית: עדה פלדור, עריכה והבאה לדפוס: עדינה דרכסלר, יד ושם, 1999.
אוליביה טוד, 'אלבר קאמי: חייו'; תרגום מצרפתית והוסיף הערות: מיכה פרנקל; אחרית דבר: דוד אוחנה, מהדורה שנייה, מתוקנת, כרמל, 2000.
דוד אוחנה, 'הומניסט בשמש: קאמי וההשראה הים-תיכונית', כרמל, 2000.
אורי ש' כהן, 'הישרדות: תפיסת המוות בין מלחמות העולם בארץ ישראל ובאיטליה', רסלינג, "חיי מדף": סדרת דיונים בספרות העברית והישראלית בעריכת דן מירון, 2007.

רונלד ארונסון, 'קאמי וסארטר: סיפורה של ידיות והריב אשר שם לה קץ', מאנגלית: רפי קינן, ספרי
עליית הגג, 2008.

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 65 %

Presentation 10 %

Participation in Tutorials 15 %

Project work 10 %

Assignments 0 %

Reports 0 %

Research project 0 %

Quizzes 0 %

Other 0 %

Additional information:

הקורס אינו מחייב בקיאות כלשהי בצרפתית. דרישות הקורס: נוכחות בשיעור והשתתפות פעילה
בדיונים; קריאת החומר הנדרש; סיכום אחד השיעורים; הרצאה קצרה בפני הכיתה (7-10 דקות);
עבודת סיכום.